

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 8.3.2011
COM(2011) 102 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА
относно прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и
на Съвета относно индекса на разходите за труд (ИРТ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

При анализа на икономическото развитие в средно- и дългосрочен план разходите за труд за отработен час са важен показател. Комисията и Европейската централна банка са опират на индекс за разходите за труд за отработен час, за да оценяват възможния инфлационен натиск, дължащ се на измененията в пазара на труда. Индексът за всяка държава-членка, за целия ЕС и за еврозоната трябва да бъде изчисляван своевременно. Индексът на разходите за труд е важен също и за социалните партньори при преговорите за работната заплата, както и за самата Комисия при наблюдаването на промените на разходите за труд в краткосрочен план. Индексът на разходите за труд е един от основните европейски икономически показатели (PEEI)¹.

С Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 година относно индекса на разходите за труд² (наричан по-долу „регламент за ИРТ“) се създава обща рамка за изготвяне и предаване на съпоставими индекси за разходите за труд в Европейския съюз. Комисията (Евростат) публикува тримесечен бюлетин относно индекса на разходите за труд³.

През юли 2003 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 1216/2003⁴, с който определи в поголеми подробности процедурите за предаване на индекса, специфичните (сезонни) корекции, които следва да бъдат направени, и съдържанието на националните отчети за качеството. След това през март 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 224/2007⁵. С него се изменя Регламент (ЕО) № 1216/2003 и се разширява обхватът на индекса на разходите за труд, за да включва икономическите дейности, определени от NACE Rev. 1, раздели Л, М, Н и О. Това разширяване означава, че непазарните услуги, които представляват основната част от посочените раздели и могат да имат динамика, различна от тази на пазарните услуги, също ще бъдат включени в обхвата на индекса. През август 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 973/2007⁶ с който бяха изменени някои регламенти в специфични области на статистиката, между които и индекса на разходите за труд, с цел прилагане на статистическата класификация на икономическите дейности NACE Revision 2.

В член 13 на Регламент (ЕО) № 450/2003 се определя, че на всеки две години Комисията внася отчетен доклад пред Европейския парламент и Съвета. В доклада се прави оценка по-специално на качеството на предаваните данни. Съгласно член 8, параграф 2 на регламента за ИРТ, националните годишни отчети за качество са

¹ COM (2002) 661, Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно статистическите данни в еврозоната.

² *OB L 69, 13.3.2003 г., стр. 1.*

³ Тримесечният бюлетин се публикува на датите, определени в календара за публикуването; както бюлетинът, така и календарът могат да бъдат консултирани на уебсайта на Евростат (<http://ec.europa.eu/eurostat>).

⁴ Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията от 7 юли 2003 г. за прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (*OB L 169, 8.7.2003 г., стр. 37*).

⁵ Регламент (ЕО) № 224/2007 на Комисията от 1 март 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1216/2003 във връзка с икономическите дейности, обхванати от индекса на разходите за труд (*OB L 64, 2.3.2007 г. стр. 23*).

⁶ Регламент (ЕО) № 973/2007 на Комисията от 20 август 2007 г. за изменение на някои регламенти на ЕО относно специфични статистически области, прилагащи статистическата класификация на икономическите дейности NACE Revision 2 (*OB L 216, 21.8.2007 г., стр. 10*).

задължителни. В приложение I към Регламент (ЕО) 1216/2003 качеството на индекса на разходите за труд се определя чрез следните елементи: съотносимост, точност, своевременност и навременност, достъпност и яснота, съпоставимост, съгласуваност и пълнота.

Тъй като съпоставимостта и пълнотата значително се подобриха, настоящият доклад ще бъде посветен главно на точността, своевременността и съгласуваността. Няма да се споменават незначителните нередности при предаването, тъй като те бяха с временен характер.

2. ОБЩ НАПРЕДЪК СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД

След последния доклад, приет през 2008 г.⁷, беше постигнат значителен напредък. Новата класификация NACE Rev.2 беше приложена съгласно изискванията при първото предаване на данни през юни 2009 г. Въвеждането на NACE Rev.2 наложи използването на значителни ресурси от страна на държавите-членки. В много случаи то наложи дълбоко преосмисляне на методиките за събиране на данни, което доведе до промени, които имаха за цел повишаване на качеството на ИРТ. По същото време изтече срокът за дерогациите за непазарните услуги и всички държави-членки предоставиха данните през 2009 г.

Своевременността се подобри значително и само две държави-членки (Белгия и Ирландия) все още изпитват известни затруднения при спазването на законоустановените срокове за предаване. Подадените по-рано данни бяха основно преразгледани, но това бе неизбежно поради въвеждането на новата класификация NACE Rev.2 и промените, въведени в системите за събиране на данни в някои държави-членки. За да бъде оказана помощ на потребителите и за да се оцени обхватът на корекциите, уебсайтът на Евростат дава достъп до всички стойности за Европейския съюз и за еврозоната от юни 2009 г.

Достъпността и качеството на индекса на разходите за труд (ИРТ) като цяло се подобриха. Няколко държави-членки въведоха изменения в своите системи за събиране на данни с цел да отстранят оставащите разлики по отношение на стандартите и понятията за качество, установени в Регламент (ЕО) № 450/2003. Например Ирландия и Швеция понастоящем включват нередовните плащания, а системата на Финландия обхваща всички заети лица, а не само тези на пълно работно време. Налице бе и забележимо подобрение, що се отнася до метаданните, докладвани от държавите-членки. Повече държави-членки предоставиха националните отчети за качество навреме и почти всички докладват метаданните всяко тримесечие, като дават обяснения за промените в данните. Нестабилността на индекса намаля, главно поради подобряването на поредици по отношение на отработените часове, които понастоящем са обект на по-прецизен контрол, отколкото в миналото.

Като получава ИРТ от държавите-членки, Евростат има възможност да съставя агрегатите на Европейския съюз и да сравнява достатъчно точно промените в почасовите разходи за труд в различните държави-членки. Все още съществуват обаче някои въпроси, които изискват полагането на още усилия от някои държави-членки, за

⁷ COM(2009) 33.

да бъде завършен процесът на хармонизиране. Тези въпроси са предмет на обсъждането по-долу.

Държавите-членки изградиха необходимите инфраструктури за изготвянето на ИРТ, а Комисията (Евростат) запази и подобри своята система за изготвяне с цел приемането, проверката, обработката, съхранението и разпространението на данните за индекса на разходите за труд да става по начин, съответстващ на изискването за актуалност. Тези процеси, които се прилагат изцяло от 2005 г., подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране.

3. ОЦЕНКА НА СПАЗВАНЕТО НА ИЗИСКВАНИЯТА (ДО СЕПТЕМВРИ 2010 Г.)

3.1 Обзор

Някои държави-членки, които според доклада от 2008 г. не са спазвали напълно изискванията, са взели необходимите мерки за спазването им. Нидерландия вече спазва изискванията за съвременност, посочени в регламента за ИРТ. Ирландия, Финландия и Швеция въведоха необходимите промени в системите за събиране на данни, за да съобразят с определенията за ИРТ. Австрия преразгледа методиката си за оценка и подобри съвременността на предаването на данните. В разделите от Ж до Т на NACE Rev.2 бяха направени относително големи промени по отношение на първоначалните оценки, което наложи допълнителни разследвания. Гърция отбеляза подобрене в много области, но стойностите за ИРТ все още са твърде променливи.

Понастоящем, когато всички държави-членки докладват основните променливи за ИРТ, установени в регламента за ИРТ, усилията за спазване на изискванията могат да се концентрират в по-голяма степен върху други изисквания, посочени в регламента за ИРТ. Например, в бъдеще качеството на процедурите за корекция за сезонност ще се оценява по-задълбочено, с оглед на това, че ИРТ с корекция за сезонност ще бъде основният показател в съобщенията на Евростат за пресата, подобно на всички останали макроикономически статистически данни, чиято периодичност е по-малка от една година. Финландия и Швеция са единствените държави-членки, които не изпращат на Евростат числени стойности с корекция за сезонност. При Финландия това е оправдано от ограничените във времето поредици, получени в рамките на новата ѝ система за събиране на данни (от 2007 г.). Регламент (ЕО) № 1216/2003 предвижда някои държави-членки да проведат предварителни проучвания за осъществимост, за да определят как да получат индекс, оценяващ общите разходи за труд без включване на премиите (ОБП). В много случаи резултатите на проучванията за осъществимост бяха отрицателни и през последните години не бе отбелязан съществен напредък. Понастоящем България, Германия, Ирландия, Франция, Италия, Малта и Австрия не оценяват общите разходи за труд без включване на премиите. България, Германия и Ирландия ще бъдат в състояние да правят това в близко бъдеще. Италия и Австрия биха могли да оценяват общите разходи за труд без включване на премиите, но при твърде намален обхват по отношение на разделите на NACE или на големината на единиците. Франция и Малта не смятат за изпълнимо оценяването на общите разходи за труд без включване на премиите.

3.2 Подробности за недостатъците по отношение на качеството

3.2.1 Точност

Налице са проблеми по отношение на точността във връзка с различни аспекти на ИРТ. Като цяло те се дължат на недостатъци на източника на данни и могат да доведат до голяма нестабилност на поредиците данни за ИРТ. Освен това е възможно неточните данни да не са напълно съпоставими с тези на другите държави-членки и да предизвикат като допълнителна последица несъгласуваност между ИРТ и други източници на данни, които измерват подобни аспекти (напр. промени в почасовото възнаграждение на служители, определени в националните сметки). Като цяло проблемите по отношение на качеството се обсъждат от засегнатите държави-членки в годишните отчети за качеството, а Комисията (Евростат) наблюдава отбелязания или планиран напредък при въвеждането в практиката на по-добри източници.

Към момента от проблеми по отношение на качеството са засегнати три държави-членки. Германия и Унгария понастоящем не използват източници на данни, които биха им позволили да се съобразят напълно с регламента. Предадените от Гърция данни за ИРТ показват необясними темпове на растеж, които трудно се съгласуват с промените на пазара на труда.

Германия: През първото тримесечие на 2010 г. Германия започна да използва новото тримесечно проучване на заплатите като основен източник за оценка на ИРТ. Преди това като източник бяха използвани националните сметки. Преминването към конкретен източник следва да се разглежда като подобрение, но то се изрази също в по-слабо обхващане на малките предприятия в някои икономически сектори. Понастоящем се използват методики, които частично решават проблема с недостатъчното обхващане. Заетите в малките предприятия лица се обхващат чрез тегловните стойности, използвани при изчисляване на индекса за разходите за труд за агрегиране на разделите от Б до Т на NACE Rev.2.

Гърция: Висока степен на нестабилност на поредиците данни за ИРТ и широкомащабни корекции. Изпратеният през 2009 г. отчет е прекалено лаконичен, за да е възможно да бъдат направени заключения за причините за проблемите по отношение на точността.

Унгария: Източникът на данни не обхваща много малките предприятия, тези с по-малко от 5 служители, и няма оценка за тях.

3.2.2 Своевременност

Своевременността продължи да се подобрява след последния доклад от 2008 г. Въпреки това по различни причини някои държави-членки не успяха да предадат ИРТ навреме (70 дни след референтното тримесечие) за някои от тримесечията. Своевременността е от изключително голямо значение, поради това че забавянията в предаването на данните означават, че за агрегираните величини за ЕС и еврозоната трябва да се използват оценки. Това може да доведе до ненужно големи корекции. Подолу са изброени държавите-членки, които предадоха данните толкова късно ($t+75$), че не бе възможно включването им в тримесечните съобщения за пресата, издавани от Комисията. За тези страни Евростат бе принуден да използва екстраполирани стойности на ИРТ при публикуването на агрегираните величини за ЕС и еврозоната за това тримесечие.

Белгия за последните четири тримесечия на три пъти не успя да предаде данните навреме. Забавянията на предаването бяха значително намалени в сравнение с тези през предходните години. Белгия продължава да полага усилия по отношение на работата с административните регистри и ускоряване на процедурите. Белгия се ангажира от 2011 г. да постигне пълно спазване на изискванията.

Ирландия не успя да предаде данните навреме за последните две тримесечия на 2009 г. и не е предала данни за първите две тримесечия на 2010 г. Причините за това са проблеми с въвеждането на класификацията NACE Rev.2 и въвеждането на нова система за събиране на данни. Очаква се през 2011 г. положението да се подобри.

Комисията поиска от страните да вземат подходящи мерки, за да гарантират, че в бъдеще крайните срокове за подаването на данните ще се спазват.

3.2.3 Съгласуваност

В годишните отчети за качеството от държавите-членки се иска да направят сравнение между темповете на растеж на ИРТ и тези на почасовото възнаграждение на служителите по данни от националните сметки (определение от ESA95). Двата вида събиране на данни служат за измерване на едно и също явление, като се различават по определенията си, изчерпателността на източниците си и методиката за изчисляване на темповете на растеж. Не може да се очаква пълна съгласуваност, но степента на съгласуваност между двата източника може да се използва за показател за качеството на ИРТ. Поради това, че не всички държави-членки изготвят тримесечни данни за почасовото възнаграждение на служителите (данни от националните сметки), пълен преглед на съгласуваността не е възможен. Следният преглед се основава на отчетите за качеството от 2008 г. Освен това, тъй като в националните сметки все още се използва класификацията NACE Rev.1, докато при ИРТ се използва NACE Rev.2, сравнението е ограничено до много малък брой агрегирани раздели от NACE.

Кипър и Малта: тъй като националните сметки са източник на данни за ИРТ (Малта), или ИРТ е източник на данни за националните сметки (Кипър), съгласуваността е неизбежна.

Чешката република, Германия, Гърция, Испания, Италия, Нидерландия, Австрия, Словения: достатъчна степен на съгласуваност. Насоките на темповете на растеж са като цяло еднакви, а темповете на растеж са сходни като стойности.

Дания, Естония, Франция, Литва, Румъния и Словакия: ниска степен на съгласуваност; големи различия между темповете на растеж от двата източника.

Белгия, България, Ирландия, Латвия, Люксембург, Унгария, Полша, Португалия, Финландия, Швеция и Обединеното кралство: няма налични тримесечни данни от националните сметки или такива не са споменати в отчета за качеството.

Евростат провежда подробен анализ на съгласуваността на ИРТ с данните от националните сметки и с проучването за разходите за труд и ще продължи да го прави. Резултатите на анализа са предмет на обсъждане с държавите-членки с оглед на подобряването на съгласуваността в различни статистически области.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Като цяло степента на спазване на изискванията в регламента за ИРТ продължи да се увеличава след предишния доклад през 2008 г. Понастоящем повечето държавите-членки спазват изискванията. Държавите-членки продължиха да насочват ресурси към действия по прилагането за постигане на по-съпоставими и своевременни поредици данни за индекса, което явно повиши цялостното качество, а с това и полезността на данните.

Своевременността на предаването на данни се подобри, а броят на държавите-членки, срещащи проблеми по отношение на точността, намаля.

През последните години Комисията (Евростат) редовно призоваваше държавите-членки да увеличат усилията си за подобряване. Комисията ще следи останалите въпроси, свързани с неспазване на изискванията и с качеството, чрез предадените данни и други национални документи. В случаите на недостатъчен напредък по отношение на желаните или планираните подобрения ще бъдат информирани съответните национални органи и Комисията ще предприеме необходимите действия за осигуряване на спазването на изискванията.